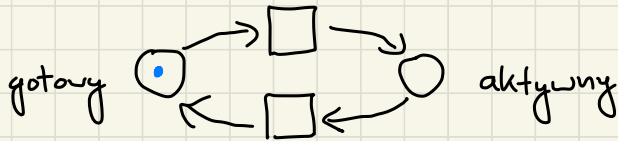

Ćwiczenia 1

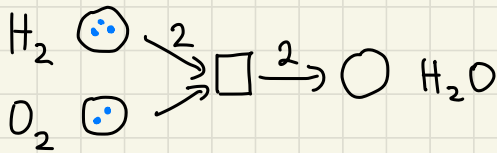
2.10

Sieci Petriego - krótkie wprowadzenie

* przykład: stan procesu

* przykład: reakcje chemiczne

Elementarna sieć Petriego z konfiguracją:

* zbiór miejsc P i tranzyje T , $P \cap T = \emptyset$

* zbiór łuków $F \subseteq (P \times T) \cup (T \times P)$

* konfiguracja $M \in \mathbb{N}^P$

Ogólna sieć:

* F to łuki z przypisanymi wagami ($\in \mathbb{N}$)

* $M: P \rightarrow \mathbb{N}$ jako uogólnienie konfiguracji

Kiedy można odpalić tranzycję?

* w elementarnych sieciach, gdy mamy po
żetonie na miejscach wejściowych (ozn. $\bullet t$),
a miejsca wyjściowe ($t^\bullet$) są puste

* w ogólnych sieciach, gdy na miejscach
wejściowych liczby żetonów są co najmniej
takie jak wagi Tuków

od teraz mamy na
myśli sieci ogólne

Ważne własności (mówimy o sieci z konfiguracją)

* osiągalność - czy z konfiguracji początkowej można
na skutek odpalenia pewnej sekwencji tranzycji
przejsć do innej?

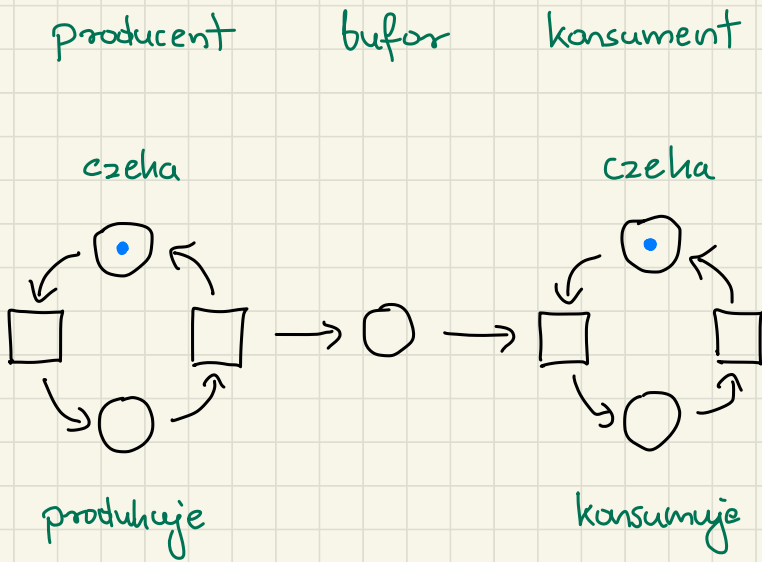
* żywotność - każda tranzycja jest żywa;
tranzycja t jest żywa, gdy z każdej osiągalnej
konfiguracji można odpalić pewną sekwencję
tranzycji, po których możliwe jest odpalenie
tranzycji t

- * **k-ograniczoność** – każde miejsce jest k-ograniczone; miejsce jest k-ograniczone, jeśli w każdej osiągalnej konfiguracji zawiera nie więcej niż k żetonów
- * **ograniczoność** – sieć z konfiguracją jest ograniczona, jeśli istnieje $K \in \mathbb{N}$, takie że mamy k-ograniczoność
- * **brak błędny** – nie można osiągnąć konfiguracji w której wszystkie tranzycje są martwe (nie można ich odpalić)

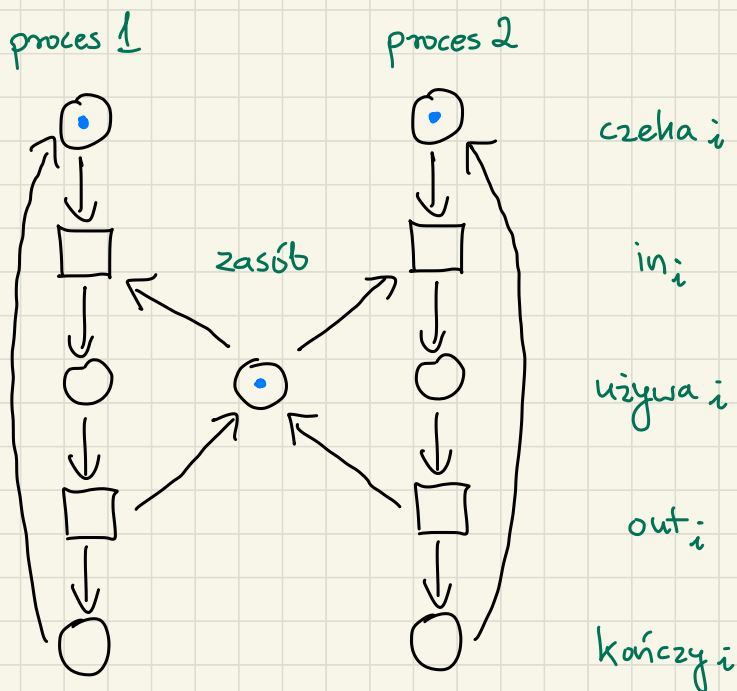
Możemy też mówić o strukturalnych własnościach sieci, które nie zależą od wybranej konfiguracji.

Przykładowo, sieć jest **strukturalnie ograniczona**, jeśli dla każdej możliwej konfiguracji początkowej M sieć z konfiguracją M jest ograniczona.

1. Zamodeluj za pomocą sieci elementarnych klasyczne problemy współbieżności :
producenta / konsumenta i wzajemne wykluczanie

- * producent i konsument nie komunikują się bezpośrednio
- * jedyna komunikacja zachodzi przez bufor

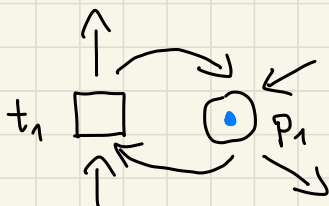
- * procesy 1 i 2 nigdy nie komunikują się ze sobą bezpośrednio, tzn. nie wykonują wspólnych akcji (tranzykcji)
- * Łatwo uogólnić na więcej procesów
- * nie pilnujemy tutaj, aby każdy proces, który chce skorzystać z zasobu, mógł tego w końcu dokonać (problem zgodzenia)

2. Eliminacja ciasnych pętli, eliminacja wag > 1

ciasna pętla = miejsce i tranzycja są połączone w obie strony

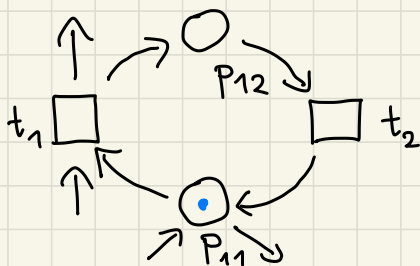
I sposób

powielenie miejsca

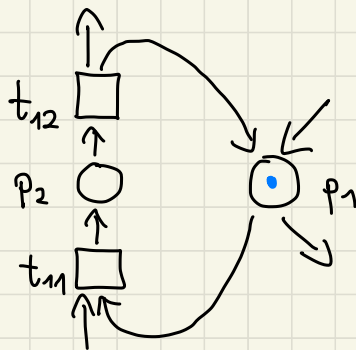

II sposób

powielenie tranzycji

po odpaleniu t_1 tranzycja t_2 może w dowolnym momencie przenieść żeton z p_{12} na p_{11}

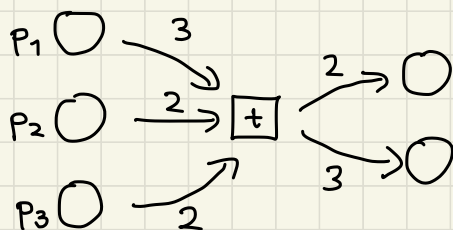

przy tej modyfikacji żeton na miejscu p_2 oznacza coś w stylu "wykonuje się tranzycja t_1 "

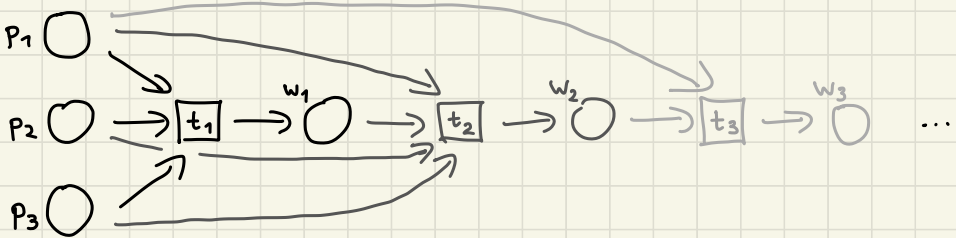
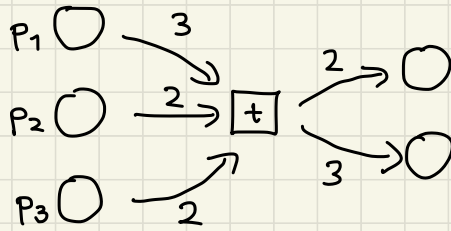
* założenie $t \cap t' = \emptyset$ upraszcza

analizę własności sieci

Eliminacja wag > 1

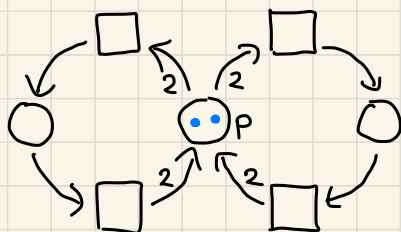
- * skoro mamy dostępne tylko Tuki o wagach 1, pomysł jest taki, aby stopniowo pobierać po jednym żetonie z każdego miejsca
- * w przykładzie tranzycja t pobiera 3 żetony z p_1 oraz po 2 żetony z p_2 i p_3 , dlatego „rozbijemy” „część pobierającą” żetony na 3 nowe tranzyje: t_1, t_2, t_3
- * pierwsza z nich, t_1 , pobierze po 1 żetonie z każdego miejsca, druga zrobi to samo, a trzecia zabierze już tylko jeden żeton z p_1
- * stąd Łącznie t_1, t_2 i t_3 zabiorą 3 żetony z p_1 i po 2 żetony z p_2, p_3 , czyli dokładnie tyle, co tranzycja t

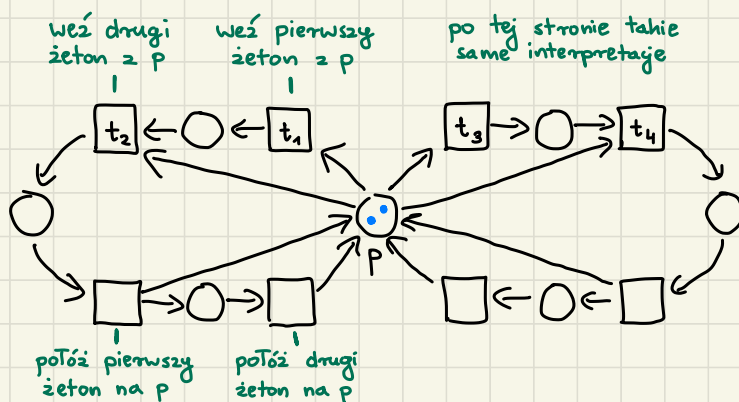
- * w powyższej konstrukcji dodaliśmy też miejsca wyjściowe w_1, w_2, w_3 odpowiednio dla t_1, t_2, t_3 , które oznaczają: wzięto po 1, 2, 3 żetony z miejsc, z których musieliśmy tyle wziąć
- * **problem**: w oryginalnej sieci może być niemożliwe osiągnięcie dead-locha, a po tej transformacji sieć może się zahleszczać

oryginalna sieć:

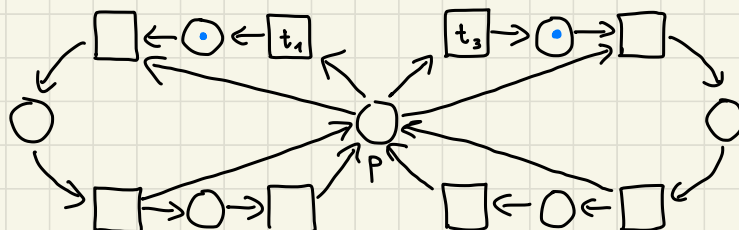

sieć po transformacji:

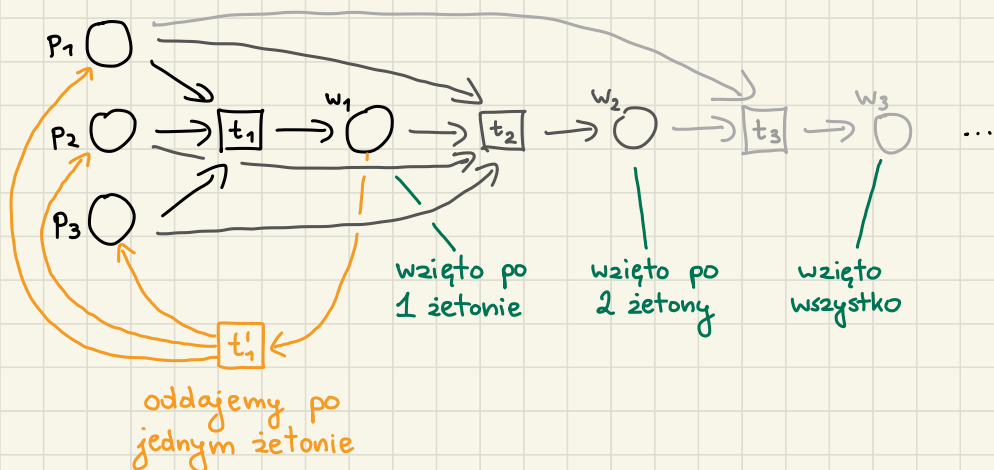
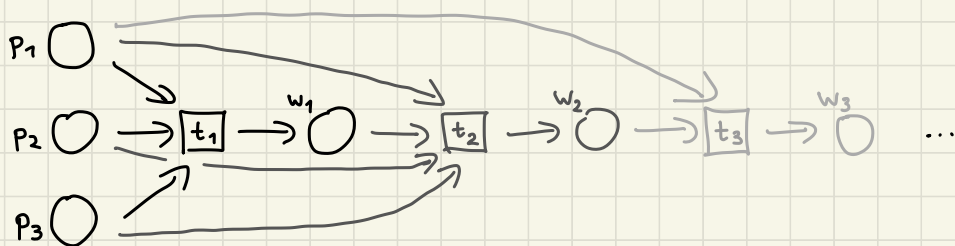
w oryginalnej sieci nie było zakleszczenia,

w nowej po odpaleniu t_1 i t_3 mamy dead-lock

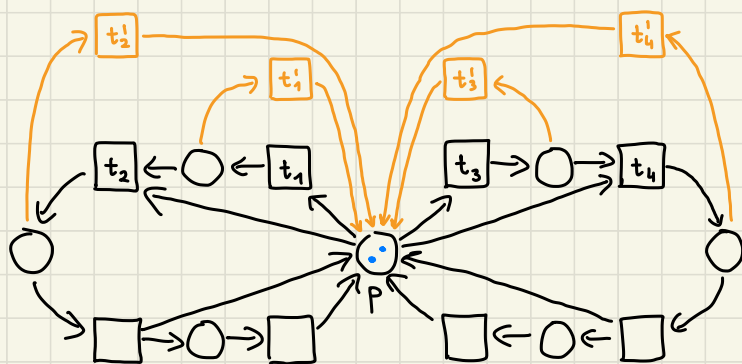

jak to naprawić?

- * wystarczy dodać tranzycje, które będą odkładać żetony z powrotem na początkowe miejsce
- * w pierwszym przykładzie dla tranzycji t_1 tworzymy tranzycję t'_1 , która pobiera żeton z miejsca w_1 (oznaczającego "pobrano po jednym żetonie z p_1, p_2 i p_3 ") i kładzie po jednym żetonie na p_1, p_2 i p_3

- * w drugim przykładzie cała nowa sieć będzie wyglądać tak:

- * w takiej sieci nie wystąpi już zakleszczenie
- * Także też dla niej zdefiniować, które jej konfiguracje odpowiadają, którym w oryginalnej sieci
- * **uwaga:** jeśli zmienimy początkową konfigurację na taką z jednym żetonem na miejscu p , to oryginalna sieć będzie od razu w dead-locku, a ta powyżej nie (może odpalić t_1 i t_1' na zmianę)
- * **wniosek:** trzeba uważać, jakie własności sieci się zachowują przy jej zmienianiu

3. Równoważność sieci elementarnych oraz 1- ograniczonych sieci ogólnych

←

- * możemy założyć, że nie ma wag > 1 ,
wpp tranzycje z takimi Tukanami można usunąć
- * otrzymana sieć jest siecią elementarną,
bo początkowa konfiguracja kładzie na pola
pojedyncze żetony, a w dowolnej osiągalnej
konfiguracji M każda żywa tranzycja t
spełnia $t^0 \cap M = \emptyset$

⇒ 1^D (pierwsze zadanie domowe)

Uwaga: nie możemy po prostu użyć danej sieci
elementarnej i powiedzieć, że traktujemy ją jako ogólną
sieć - np. sieć producenta - konsumenta staje się wtedy
nieograniczona (na buforze może się wygenerować
dowolna liczba żetonów)

Podpowiedź: w sieci elementarnej każde miejsce albo zawiera żeton albo jest puste, czyli tak jakby ma dwa stany

2.º Skonstruuj sieć oraz podaj dla niej konfigurację, która jest:

a) żywa, ale nie ograniczona,

b) ograniczona, ale nie żywa.

3.º Czy żywotność jest monotoniczna w ogólnych sieciach Petriego?

zadania do pomyślenia w domu (nieobowiązkowe)